

متن پرسش

با سلام حضرت استاد: با توجه به صوت تدریس شما از کتاب از برهان تا عرفان و برخی دیگر از کتب فلسفه این نتیجه به ذهن من اومد آیا تایید می فرمایید؟ در نظام تشکیک وجود چون حقیقت وجود بسیط است و هر مرتبه از وجود نیز عین بساطت است.. (در مرتبه وجود مادی) که ما موجودات متکثری رو مشاهده می کنیم و وجودات رو در این مرتبه کثیر میدونیم در واقع تمام این کثرات مورد مشاهده ما انتزاع ذهن ماست از یک حقیقت واحد بسیط که تنها در خارج یک وجود بسیط در انزل مراتب هست. چون طبق حکم بساطت وجود و اصالت وجود و وحدت تشکیکی جز این همیشه فرض کرد که تمام کثرات مادی در واقع انتزاع ذهن هست از یکی از مراتب بسیطه وجود که همون انزل مراتب هست اما این مرتبه طوری هست که امکان انتزاع این کثرات ازش هست.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: به گفته‌ی ابن عربی انسان باید دارای دو چشم باشد با یک چشم، وجه وحدانی عالم را که همان وجود است که در همه‌ی مخلوقات جاری است، ببیند. و با چشم دیگر متوجه‌ی امکان ذاتی مخلوقات باشد که حضرت حق جواب ممکن‌الوجودها را با دادن وجود، می‌دهد؛ در عین آن‌که امکان، به خودی خودی چیزی در مقابل وجود نیست ولی ظرف ظهور وجود است و معنی وحدت در کثرت در این راستا خود را می‌نمایاند. موفق باشید